

JE DUCH SVATÝ TŘETÍ OSOBOU TROJEDINÉHO BOHA?

FAKTA Z PÍSMÁ, KTERÁ UKAZUJÍ ŽE DUCH SVATÝ NENÍ TŘETÍ OSOBOU TROJICE

Duch Svatý není nikdy nazván „Bůh Duch Svatý“

Není mu dáno osobní jméno

Není nikdy uctíván a nikdo se k němu nemodlí.

Není nikdy v pozdravech v Pavlových dopisech, kde jsou vždy pouze Bůh a Ježíš.

Není v pořadí odpovědnosti v 1.Kor. 11:3: „hlavou každého muže je Kristus.“ (Zde by bylo dokonalé místo k vyjádření Trojice.)

Není v Janovi 1:1-3 dle běžného Trinitářského výkladu těchto veršů.

Není jako třetí osoba na Božím trůnu.

Není v důležitém doktrinárním dopise Koloským.

Není v 1. Timoteovi 5:21: „*Zapřísahám tě před Bohem a Kristem Ježíšem a před vyvolenými anděly*“. Dle trinitářského uvažování by vyvolení andělé zde byli třetí osoba Trojice.

DUCH SVATÝ NENÍ ROZDÍLNÁ OSOBA OD OTCE

Do roku 381 A.D. byl duch svatý obecně vnímán jako moc a přítomnost Boha spíše než substance nebo další osoba. Anglikánský teolog Alan Richardson píše:

„Ptát se, zda duch v Novém zákoně je osobou v současném slova smyslu by bylo jako se ptát, zda duch Eliášův je osobou. Duch Boží je samozřejmě osobní, je to Boží dunamis (moc) v akci. Duch svatý, ale není osobou, existující nezávisle od Boha. Řeč o Duchu je způsob jakým se mluví o osobních zákrocích Boha v historii, nebo o vstalém Kristovi osobně jednajícím v životě a svědectví církve. Nový zákon nikde nepředstavuje Ducha – o nic víc než moudrost Boha – jako mající nezávislou osobu.“

Něčí duch není osobou oddělenou od té osoby. Stejně je to z duchem Boha – není to další osoba Boha. Ale na konciliu v Konstantinopoli v roce 381 se Vladař Theodosius rozhodl, že duch svatý je rovný Otci i Synu. Toto učení ještě několik desetiletí poté nebylo široce přijímáno.

DUCH SVATÝ JE PARALELOU PRO MOC BOŽÍ

„*Duch Svatý přijde na tebe a moc Nejvyššího tě zastíní*“ (Lk.1:35)

„*Já jsem plný moci ducha Hospodinova, práva a udatnosti*“ (Mich.3:8). Hebrejský paralelismus.

Pokud by byl duch svatý třetí osobou, tak není vševědoucí jako Otec, protože pouze Otec zná den Ježíšova návratu. (Mk.13:32) Je také psáno, že „nikdo nezná Syna, jen Otec, ani Otce nikdo nezná, jen Syn“ (Mt.11:27)

Duch jako osoba nemůže být rozdělován, ale duch jako vliv Boha může:

„*Vezmu z Ducha, který je na tobě, a vložím ho na ně*“ (Num.11:17)

„*dal nám ze svého Ducha*“ (1.Jan.4:13)

Svou definicí nemůže mít osoba vlastnosti plynutí jako tekutina nebo vítr nebo oheň:

„*Řeky živé vody poplynou z jeho nitra. To řekl o Duchu, kterého měli přijmout*“ (Jan 7:38,39)

„*On vás bude křtít v Duchu Svatém a ohni*“ (Mt.3:11)

„Po těchto slovech na ně dechl a řekl jim: Přijměte Ducha Svatého“ (Jan 20:22)
„všichni jsme z jednoho Ducha dostali napít“ (1.Kor.12:13)
„vylíjí ze svého Ducha na každé tělo“ (Sk.2:17)
„i na pohany byl vylit dar Ducha Svatého“ (Sk.10:45)
„Ježíš pak plný Ducha Svatého se vrátil od Jordánu“ (Lk.4:1)
„Všichni byli naplněni Duchem Svatým“ (Sk.2:4)
„jste dopisem....napsaným ne inkoustem, nýbrž Duchem živého Boha“ (2.Kor.3:3)
„Ducha neuhašujte“ (1.Tes.5:19)
„byli jste zapečetěni zaslíbeným Duchem Svatým“ (Ef.1:13)
Samozřejmě že žádná z těchto metafor neznamena, že Duch je nějaká hmota, ale dech nebo vítr jsou výstižné metafory pro neviditelnou mocnou Boží přítomnost.

„My jsme nepřijali ducha světa, ale Ducha, který je z Boha“ (1.Kor.2:12)
Tento kontrast opět svědčí o tom, že Duch Boha není osoba, zrovna tak jako duch světa také není osoba.

DUCH NENÍ ABSTRAKTNÍ MOC ALE MOC SPJATÁ S OSOBOU

Následující pasáže ukazují, že moc je pouze jedna stránka ducha svatého:

„Bůh naděje kéž vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, abyste se rozhojňovali v naději mocí Ducha Svatého.“ (Ř.15:13)
„v moci znamená a divů, v moci Ducha Božího,...jsem dovršil zvěstování evangelia Kristova.“ (Ř.15:19)

Různé stránky „ducha“ zahrnují: moc (vliv), přítomnost a mysl (inteligenci), které jsou osobní pro jednotlivce tj. věci které patří jim.

DUCH NENÍ NEOSOBNÍ

„A každému, kdo řekne slovo proti Synu člověka, bude odpuštěno. Tomu však, kdo by se rouhal Svatému Duchu, odpuštěno nebude. Když by vás vedli do synagog a před vlády a vrchnosti, nestarejte se, jak a čím by jste se obhájili nebo co byste řekli. Neboť Svatý Duch vás v té hodině naučí co je třeba říci.“ (Lk.12:10-12)

Rouhání které nebude odpuštěno je rouhání proti Bohu tj. Jahve – Otcí. Zároveň, jestliže slovo proti Ježíši bude odpuštěno, pak Ježíš nemůže být roven Otcí. Následující texty uvádějí osobní charakteristiky Ducha:

„Neboť tak usoudil Duch Svatý i my, že nebudeme na vás klást žádné jiné břemeno“ (Sk.15:28)

„A nyní, jsa spoután Duchem, jdu do Jeruzaléma a nevím, co mne tam potká, kromě toho, že mi Duch Svatý v každém městě dosvědčuje, že mne čekají pouta a soužení.“ (Sk.20:22,23)

„Přišel k nám a vzal Pavlův opasek, svázal si nohy a ruce a řekl: Toto praví Duch Svatý: Muže, jemuž patří tento opasek, Židé v Jeruzalémě takto svážou a vydají do rukou pohanů.“ (Sk.21:11)

„Proto, jak praví Duch Svatý: jestliže dnes uslyšíte jeho hlas....“ (Heb.3:7)

„Dosvědčuje nám to i Duch Svatý, neboť po slovech: Toto je smlouva, kterou s nimi uzavřu po těch dnech, praví Pán: budu dávat své zákony do jejich srdce a napíši je do jejich mysli.“ (Heb.10:15,16)

Je zřejmé, že svědectví, vyučování, rozhodování, dávání instrukcí, před-zvědění a varování nemohlo být vykonáno nějakou neosobní silou, ale jak uvidíme toto jsou aktivity Boha a/nebo

Ježíše tj. jejich přítomnost duchem. Není to činnost třetí osoby.

DUCH SVATÝ JE BOŽÍ MOCNÝ OSOBNÍ VLIV SVĚŘENÝ TAKÉ JEŽÍŠI

„Kam odejdu před tvým duchem? Kam uteču před tvou tváří?“ (Ž.139:7)

Duch Boží (Mt.12:28) je také přímo přirovnán k prstu Božímu (Lk.11:20). Zrovna tak jako něčí mysl nebo ruka nebo prst jsou součástí té osoby, ale ne další osoby, tak také duch Boží jako Boží ruka (Ez.3:14) nebo prst jsou prodloužením jeho mysli směrem ke stvoření.

Protože „duch“ (ře. *pneuma*) znamená „dech“ tak v Písmu slouží jako metafora pro Boží osobní přítomnost – projekce jeho myšlenek a mysli.

DUCH = MYSL

Duch Boží se dá také nazvat myslí Boží, jak Pavel ukazuje v listu Římanům a 1. Korintským, když cituje z Izaiáše:

„Kdo vystrojil (změřil) Hospodinova ducha, kdo byl jeho rádce a poučil ho?“ (Iz.40:13)

„Kdo poznal Pánovu mysl a kdo se stal jeho rádcem?“ (Ř.11:34 cituje Izaiáše 40:13)

„Kdo poznal Pánovu mysl, která mu dá porozumět? My máme mysl Kristovu.“ (1.Kor. 2:16)

V Lukášovi 1:35 Nejvyšší a duch svatý nejsou dva otcové Ježíše, ale je to Bůh, který prostřednictvím Svého ducha plodí Ježíše.

Ve Skutcích 5:3,4 Ananiáš nelhal dvou osobám. Slovo Bůh zde není použito na označení ducha svatého jako Boha (nebo spíš „třetí osoby Boha“). Může být řečeno, že duch Boží dělá rozhodnutí protože je to Bůh samotný, který dělá ta rozhodnutí.

DUCH = PŘÍTOMNOST/VZTAŽENÍ BOHA A KRISTA K NÁM

„Vždyť to nejste vy, kdo mluví, ale Duch vašeho Otce, jenž mluví ve vás.“ (Mt.10:20)

=

„Neboť to nejste vy, kdo mluví, ale Duch Svatý“ (Mk.13:11)

=

„Neboť já (Ježíš) vám dám řeč a moudrost“ (Lk.21:15)

„Duch mu řekl (Petrovi).....mně Bůh ukázal...“ (Sk.10:19,28)

„Duch Svatý jim zabránil promluvit slovo v Asii....pokoušeli se dostat do Bithynie, ale Ježíšův Duch jim to nedovolil“ (Sk.16:6,7)

Ježíš skrze ducha jedná k našemu posvěcení:

„Bůh si vás vybral jako prvotinu k záchraně v posvěcení ducha a víře v pravdu“ (2.Tes.2:13)

„posvěceným v Kristu Ježíši, povoláním svatým“ (1.Kor.1:2)

„Vy však jste z něho (Boha) v Kristu Ježíši, jenž se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením i vykoupením“ (1.Kor.1:30).

Ježíš skrze ducha žije v našich srdcích:

„aby vás podle bohatství své slávy posílil mocí skrze svého Ducha na vnitřním člověku, aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích“ (Ef.3:16)

Ježíš skrze ducha dává Zjevení:

„Zjevení Ježíše Krista které mu dal Bůh...“ (Zj.1:1)

„co Duch praví sborům“ (Zj.2:7)

„DUCH KRISTA“ NENÍ DALŠÍ OSOBA

„Vy však nejste v těle, ale v Duchu, pokud ve vás vskutku Duch Boží přebývá. Jestliže však někdo nemá Kristova ducha, ten není jeho.“ (Ř.8:9).

„vyslal Bůh ducha svého Syna do našich srdcí...“ (Gal.4:6).

„...podporu Ducha Ježíše Krista“ (Fil.1:19)

„zkoumali na který nebo na jaký čas ukazoval Duch Kristův v nich, když předem svědčil o utrpeních určených Kristu a o velké slávě, která přijde po nich“ (1.Pt.1:11)

„Ten Pán je Duch. Kde je Duch pánův, tam je svoboda. A my všichni, spatřující s odhalenou tváří Pánovu slávu jako v zrcadle, jsme proměňováni v týž obraz, od slávy k slávě, jako od Pána Ducha.“ (2.Kor.3:17,18)

Jestli vidíme zde zmíněného Pána jako Otce, nebo pravděpodobněji jako Krista máme zde důkaz, že duch není třetí osoba. Bud je zde duch Otec nebo Kristus je Pán, který je duch.

„DALŠÍ ZASTÁNCE“ JE DUCH JEŽÍŠE, NE TŘETÍ OSOBA

„...máme u Otce Zastánce, (Ře. Parakletos) Ježíše Krista, toho spravedlivého“ (1.Jan.2:1)

„Otec...vám dá jiného Zastánce aby byl s vámi na věčnost – Ducha pravdy, jež svět nemůže přijmout, protože ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť u vás zůstává a ve vás bude. Nezanechám vás jako sirotky, přijdu k vám.“ (Jan 14:16-18)

„Až přijde zastánce, kterého vám pošlu od Otce, Duch Pravdy, jež vychází od Otce, ten o mě vydá svědectví....Odcházím a přijdu k vám“ (Jan 14:26,28).

„Až přijde zastánce, kterého vám pošlu od Otce, Duch Pravdy, jež vychází od Otce, ten o mě vydá svědectví.“ (Jan 15:26)

„neodejdu-li, Zastánce k vám nepřijde; odejdu-li pošlu ho k vám.“ (Jan 16:7)

Ježíš, kterému byla dána všechna autorita na nebi i na zemi (Mt.28:18) posílá svého ducha – personifikován jako zastánce, utěšitel nebo pomocník.

GRAMATIKA „PARAKLETOS“

Řečtina nerozlišuje mezi malými a velkými písmeny, takže když překladatelé píší „Duch Svatý“ s velkými písmeny, jako kdyby to bylo jméno osoby, je to pouze jejich rozhodnutí reflektující tradiční církevní doktrínu ducha svatého.

V Řečtině je slovo duch (*pneuma*) středního rodu. Pisatelé N.Z vždy když to gramatika umožňuje popisují ducha svatého jako „to“. Byli apoštolové tedy trinitáři? Věřili že duch svatý je další božská osoba? Pokud ano, tak by se nikdy neodvážili nazývat ducha svatého jako „to“!

To že *parakletos* (zastánce, utěšitel, pomocník) je mužského rodu nedokazuje, že duch je osoba. V Řečtině je duch středního rodu a vztahuje se tudíž na přítomnost nebo moc Boha nebo Ježíše. V Řečtině je zároveň možné aplikovat zájmena mužského či ženského rodu na některé věci, (tak jako v češtině) ale je nesprávné aplikovat zájmena středního rodu na osoby. **Takže pokud by duch byl osoba bylo by chybné používat střední rod, tak jak to ale Bible dělá a tudíž svědčí že slovo duch neoznačuje osobu.**

ZARMUCOVAT DUCHA SVATÉHO

Teorie ducha svatého jako osoby je podporován trinitářským tvrzením, že pouze opravdová osoba může být zarmucována:

„*A nezarmucujte Ducha Svatého Božího, jímž jste byli zapečetěni...*“ (Ef.4:30)

Když je Boží duch zarmoucen, tak je to Bůh sám kdo je zarmoucen. To můžeme vidět když se podíváme na Izaiáše 63:10 a Žalm 78:40:

„*Ale oni byli vzpurní a zarmucovali jeho svatého Ducha.*“
„*Kolikrát se mu v pustině vzepřeli, trápili ho v pusté krajině*“

Ten druhý verš mluví o stejné situaci. Duch svatý není další osoba ale Boží vztažení se k lidem.

BOŽÍ DUCH SKRZE ANDĚLA

„*Pánův anděl promluvil k Filipovi.....Duch řekl Filipovi*“ (Sk.8:26,29)

SPORNÉ TEXTY

1 Korintským 12:11:

„*Avšak to všechno působí jeden a týž Duch, který rozděluje každému jednotlivě, jak sám chce.*“

Tato pasáž o darech začíná veršem 4 a ve verši 6 je řečeno, že „*jsou rozdíly v působení, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech.*“ Je také samozřejmě řečeno, že Bůh je duch takže bychom neměli oddělovat ducha od samotného Boha, tak jako nelze oddělit našeho ducha od nás samotných.

Jan 14:16:

„*A já požádám Otce a on vám dá jiného Zastánce, aby byl s vámi na věčnost – Ducha pravdy...*“

(Všimněme si opět jak Zastánce i Duch jsou přeloženy s velkými písmeny.) Verš 18 nám ukazuje, že tento zastánce je Ježíš, respektive on v nás (verš 20). Z této pasáže krásně vidíme, jak Boží duch je v Ježíši protože on je v Otci a mi máme téhož ducha, když je Ježíš v nás. Dále v 1 Janův 2:1 Jan píše že „*máme u Otce Zastánce, Ježíše Krista*“

Fortman v „Trojjediném Bohu“ píše:

Židé nikdy nepovažovali ducha za osobu; ani nenacházíme důkazy, že kterýkoliv pisatel Starého Zákona měl tento názor Duch Svatý je většinou presentován v evangeliích a ve Skutcích jako Boží síla nebo moc.

V Nové Katolické Encyklopedii se píše:

Starý Zákon nevnímá Božího ducha jako osobu...Boží duch je jednoduše Boží moc. Pokud je někdy presentován jako mající nezávislou osobnost, tak je to proto, že dech Jahveho působí vně....Většina Novozákonních textů ukazuje Božího ducha jako něco, ne někdo; to je obzvláště vidět v paralelismech mezi duchem a mocí Boží.

ZÁVĚR

Duch svatý evidentně není třetí osobou trojjediného Boha; ale je spíše vlastní duch Boha – Jeho mysl mocně vyjádřena akcí vztahující se k jeho stvoření. Od jeho vyvýšení na Boží pravici Ježíš také vyjadřuje jeho ducha – jeho mysl v akci vztahující se k jeho učedníkům. Protože duch svatý

znamená Boží myšlenky (a tím pádem také Ježíšovi myšlenky) – Jeho mysl vysílána k přijímající mysli člověka, tak můžeme říci, že máme Božího ducha když uvažujeme o svatém Písmu.

Tímto způsobem jsme zmocněni dělat Boží vůli v její mnoha podobách. Zároveň duch Boží má takovou moc, že dal vzniknout vesmíru a bude mocí (v rukách Krista), která dá vzniknout „novému nebi a zemi“ v budoucnosti.

Raymond C. Faircloth

(Překlad: David Starosta)